

Feladatunknak érezzük azonban azt, hogy az ellenreformáció hatására puritanizálódott és azóta csak részlegesen helyreállt evangélikus liturgiát a mai gyakorlat számára új istendicsőítő módokkal tegyük elevenebbé. Ilyen az introitusok éneklése, vagy az evangéliumolvasás utáni motettaéneklés is, de a legjelentősebb a gregorián alapú vesperák bevezetése gyülekezetünkben a bőjti időszakban, illetve a kórus nyári-téli „edzőtáborain”. (A vesperák újjáélesztésére történt már korábban is erőteljes kísérlet templomunkban: az ötvenes években *Sulyok Imre* és *Botta István* akkori másodlelkész – kik saját szakterületeiken jelentős kutatói a reformáció utáni évszázadnak – vezették be talán a budapesti evangélikus templomok közül elsőként a szombat esti vecsernyét, és néhány évig elevenen is tartották azt.)

Itt említsem meg, hogy immár nyolcadik éve nyaranta két hetet töltünk Kalmazón, egy apró Tolna megyei faluban, melynek németajkú evangélikus lakosságát 1946–49 között szinte teljesen kitelepítették. Árván maradt műemléktemplomokat igyekezzük megmenteni a pusztulástól kétkezi munkával, szervezéssel, gyűjtögetéssel és azzal, hogy használjuk a templomot.

F. G.: *Mennyire érzitek a gyülekezet vezetősége és tagjai részéről, hogy igénylik a zenét és megbecsülik azt?*

B. G.: Mind a lelkészeink, mind a világi vezetők igen bátorítók, a gyülekezet felügyelője – *Kotsis Domokos* – ifjúkorában maga is énekkari tag volt, igényes zenehallgató és liturgiai kérdésekben eléggé közel állunk egymáshoz. A presbitériumnak tagja ma is – a két hivatásos egyházzenészen túl – négy énekkaros, no és még egy komoly szaktekintély: *Próhle Henrik* zeneakadémiai professzor. A lelkészek is nyitottak s nem elfogultak a „prózai igehirdetés” javára. Folytassam?

Ilyen körülmények között szinte már arra kell figyelniünk, nehogy magamutogatóvá, öncélúvá váljon tevékenységünk, hanem minél természetesebben és szervezesebben simuljon bele szolgálatunk a gyülekezet istentiszteleti életébe.

* * *

Pali bácsi

– Á, a lelkész úr... – mondta, mikor először beléptem a tamási evangélikus gyülekezet templomának kapuján. – Igen, éppen ideértem Pécsről, hosszú volt az út – kezdtem a beszélgetést... – Már két óra van, és már megyek is harangozni – mondta és elindult a padlásra kanyargó kis vaslépcső felé. Csak akkor vettem észre, hogy a kedves bácsi, aki fogadott, nem lát. Így kezdődött a kapcsolatom Pali bácsival, a vak kántorral. A meglepetés csak fokozódott, mikor a több mint 200 éves kis orgonához ült, miután megbeszéltük az istentisztelet énekeit és játszani kezdett. A század elején kiadott korálkönyv harmonizálásait játszotta a versszakok között kis közjátékkal. Nyugodt játékmód ez, alkalmat adva a kis pihenőre, levegővételre, torokköszörlésre, hiszen végig kell tudni énekelni az énekeket Isten dicséretére. Valahogy egy más világot idézett fel bennem, olyat, amelyet Karácsony Benő tudott teremteni könyveiben. Ahol fontosak azok az értékek, amiket őseinktől kaptunk, kapunk. Egy olyan világot, ahol nincs előbbrevaló dolog az Isten dicsőítésé-

nél. Ahol nem kapkodás, az évről-évre újjáfogalmazott gondolatok, hanem az Isten Szentlelke és évezredes értékeink munkálkodnak. Hétköznapi megfogalmazásban vak volt, azonban azt hiszem jobban látott, mint a „látók”. Tudta, miért vállalta a hosszú kilométereket a vasúti töltésen gyalogolva, mikor lelkészével a szórványba indult, megható, volt mikor a temetőben kántorként elővette a Braille-írású énekesfüzetét és fejét felemelve harsogta az énekeket. Azt hiszem, hogy számára nem voltak mesterkélt krisztuskövetési problémák, ő Krisztusban élt és Krisztus őberne. Ma is az első találkozás emléke van előttem, ahogyan csendesen, de mindenre figyelve állt a templomajtó mellett és örömmel köszönt, pontosan elvégzi a feladatát, melyet Isten számára kijelölt, és együtt énekel, együtt imádkozik a gyülekezettel, tehát velünk van...

Benkő Pál, a tamási evangélikus gyülekezet kántora 1995. augusztus 7-én, 50 éves kántori szolgálat után, életének 76. évében hazatért Teremtő Urához.

Johann Gyula

* * *

Uwe Karsten Gross Magyarországon

Október utolsó, és november első napjaiban Magyarországon járt *Uwe Karsten Gross*, német egyházzénész, orgonaművész, a Herfordi Egyházzenei Főiskola nyugalmazott rektora. Több és többféle zenei szolgálata közül kiemelkedő volt október 29-i koncertje a Deák téri templomban. Az est sajátosságát a műsorválasztás adta: reformáció az orgonazenében. A művész koncertjét Bach Esz-dúr Preludium és fugájával keretezte. A két tétel között három Luther-korál feldolgozásait játszotta: *Ein feste Burg ist unser Gott* (Erős vár a mi Istenünk), *Erhalt uns Herr bei deinem Wort* (Tarts meg, Urunk, szent igéd-ben) és *Vater unser im Himmelreich* (Mi Atyánk, ki vagy mennyekben). Minden korálra három feldolgozást hallhatott a koncert közönsége. Elsőként mindig Samuel Scheidt korálját az ún. görblitzi tabulatúrából, majd egy-egy romantikus ill. modern feldolgozást: Reger, Mendelssohn, Gárdonyi Z., Gárdonyi Zs., W. Stockmeier és P. Eben műveit. Különleges élmény volt egymás után hallani, milyen zeneszerzői eszközökkel nyúltak a komponisták ugyanahhoz a korálhoz a XVII., XIX. és XX. században.

Uwe Karsten Gross orgonaestet tartott Szekszárdon is a protestáns gyülekezetek közös reformációi ünnepségéhez csatlakozóan. Teológiai hallgatók és gyülekezeti tagok okt. 25-én is hallhatták orgonajátékát a zuglói templomban rendezett zenés áhítaton. Itt a vasárnapi istentiszteleten is szolgált. A teológián pedig az órarendi egyházzeneórák keretében tartott két előadást.

Gross professzor az elmúlt évtizedekben több formában is támogatta a közép- és kelet-európai országok egyházzenejét. Többek között részben az ő támogatásával sok fiatal tanulhatott ösztöndíjasként a herfordi egyházzenei főiskolán. Mostani ittartózkodásának különös aktualitását az a kitüntetés adta, melyet a szövetségi vezetéstől kapott, s mellyel épp ezt a munkáját ismerték el.

Finta Gergely

* * *